

การผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งพันธุ์ Atlantic ทดแทนการนำเข้าในแปลงเกษตรกร

On Farm Production of Pre-basic Seed for Minimizing Import of Potato cv. Atlantic

สนอง จรินทร์^{1/} พิศวาท บั้วรา^{2/}

วิวัฒน์ ภาณุอำไพ^{3/} สุพัฒนภกิจ โพธิ์สว่าง^{2/}

บทคัดย่อ

ได้ดำเนินการพัฒนาการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งทดแทนการนำเข้า โดยใช้วิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและขยายพันธุ์เป็นท่อนพันธุ์เพื่อนำไปผลิตหัวพันธุ์ชั้น pre-basic seed (G0) ซึ่งสามารถผลิตหัวพันธุ์ได้เฉลี่ย 2 หัวต่อต้น จากนั้นได้ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งพันธุ์ Atlantic ที่ผลิตในแปลงเกษตรกรในโรงมุ้งกันแมลงควบคุมให้เชื้อไวรัส (Potato virus Y, PVY) ระบาดไม่เกิน 4 เปอร์เซ็นต์ ในพื้นที่ 400 ตารางเมตร ในพื้นที่อำเภอสันทรายและอำเภอฝาง โดยมีเกษตรกรร่วมโครงการทั้งหมด 8 ราย แบ่งเป็นอำเภอสันทราย 4 ราย และอำเภอฝาง 4 ราย วางแผนการทดลองแบบ Simple Trial พบว่า ในการผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งในพื้นที่อำเภอสันทรายและอำเภอฝาง มีเปอร์เซ็นต์ความงอกเฉลี่ยที่ 74.71 เปอร์เซ็นต์ มีความสูงของต้นมันฝรั่งเมื่ออายุ 20 วัน เฉลี่ยที่ 28.08 เซนติเมตร มีจำนวนต้นต่อหลุมเฉลี่ยที่ 2.50 ต้นต่อหลุม เปอร์เซ็นต์การเก็บเกี่ยวเฉลี่ยที่ 96.15 เปอร์เซ็นต์ จำนวนหัวต่อหลุมเฉลี่ยที่ 7.45 หัวต่อหลุม มีผลผลิตต่อหลุมเฉลี่ยที่ 396.28 กรัมต่อหลุม และให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ 400 ตารางเมตร เท่ากับ 945.44 กิโลกรัม แต่เมื่อแยกตามชั้นของหัวพันธุ์ พบว่า เกษตรกรในพื้นที่อำเภอสันทรายและอำเภอฝางสามารถผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งชั้น basic seed (G1) เฉลี่ยที่ 688.55 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 400 ตารางเมตร หัวพันธุ์ชั้น certified seed (G2) เฉลี่ยที่ 715.92 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 400 ตารางเมตร และหัวพันธุ์ชั้น certified seed (G3) เฉลี่ยที่ 936.94 กิโลกรัมต่อพื้นที่ 400 ตารางเมตร เมื่อนำหัวพันธุ์ที่ผลิตได้แต่ละชั้นมาปลูกในสภาพไร่ พบว่า เกษตรกรทั้ง 2 อำเภอ ได้ผลผลิตเฉลี่ยที่ 2,131 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อดูต้นทุนการผลิตของหัวพันธุ์ พบว่ามีต้นทุนการผลิตหัวพันธุ์ G1 เฉลี่ย 18.00 บาทต่อกิโลกรัม หัวพันธุ์ G2 เฉลี่ย 5.00 บาทต่อกิโลกรัม หัวพันธุ์ G3 เฉลี่ย 3.50 บาทต่อกิโลกรัม และหลังจากเก็บเกี่ยวมันฝรั่งแล้วเกษตรกรสามารถปลูกผักตามฤดูกาลในโรงมุ้งกันแมลงมีรายได้เฉลี่ยที่ 4,750 บาทต่อเดือน ซึ่งเกษตรกรสามารถปลูกผักตามฤดูกาลได้ 6 เดือน หลังจากเก็บเกี่ยวมันฝรั่ง

^{1/} ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 เชียงใหม่

^{2/} สถาบันวิจัยพืชสวน

^{3/} ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตเชียงใหม่ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 เชียงใหม่

การผลิตหัวพันธุ์มันฝรั่งพันธุ์ Atlantic ทดแทนการนำเข้าในแปลงเกษตรกร